

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen alentaminen ja perimättä jättäminen Pirkanmaan hyvinvointialueella

Syksy 2025

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Asiakirjan asia	Perustelut	Muutosehdotus
Otsikkoja Edellisessä dokumentissa osio A. Asiakasmaksujen oikaisu	Aluevaltuuston 16.8.2022 § 96 hyväksymän edellisen asiakirjan otsikko ”Perusteet sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen oikaisemiseksi, alentamiseksi ja perimättä jättämiseksi” on tarpeen muuttaa, koska oikaisuvaatimuksen tekeminen asiakasmaksuun on alentamisesta erillinen prosessinsa, josta säädetään asiakasmaksulain 15 §:ssä ja hallintolaissa. Asiakirjan on mielekästä keskittyä asiakasmaksun alentamiseen tai perimättä jättämiseen toimentulon vaarantumisen perusteella (asiakasmaksulain 11 §).	Uusi otsikko: ”Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen alentaminen ja perimättä jättäminen Pirkanmaan hyvinvointialueella”. Asiakirjasta poistetaan osio A, jossa on ohjeet oikaisuvaatimuksen tekemiseen asiakasmaksupäätöksestä. Asiakirjan loppuun lisätään kohta 4. Muutoksenhaku asiakasmaksualennuspäätökseen.
Asiakirjan sisällysluettelon jaottelu	Rakennejaottelu yleisiin ohjeisiin, tasasuuruisiin asiakasmaksuihin ja tulosidonnaisiin asiakasmaksuihin on riittävä. Erillisiä palvelumuotoja on tarpeetonta käsitellä yksitellen varsinkin, kun edellisessäkään asiakirjassa ei ole käsitelty kaikkia asiakasmaksujen muotoja ja terminologia on vanhentunutta.	Jaottelu perustuu pääotsikoihin 1. Asiakasmaksujen alentaminen ja perimättä jättäminen, 2. Tasasuuruiset asiakasmaksut, 3. Tulosidonnaiset asiakasmaksut, 4. Muutoksenhaku asiakasmaksualennuspäätökseen
1. Asiakasmaksujen alentaminen ja perimättä jättäminen – Maksukatto	Terveystenhuollon asiakasmaksun alentamisen vaikutuksesta maksukattoon ei ole kirjattu alennusasiakirjaan. Maksukaton purkaminen myönnetyn alennuksen takia johtaa työläisiin laskutusmuutoksiin, uusiin alennushakemuksiin eikä ole asiakkaan edun mukaista.	Kirjataan asiakirjaan, että ”Maksukaton täytyttyä mahdollisella asiakasmaksun alentamisella tai perimättä jättämisellä ei ole vähentävää vaikutusta maksukattokertymään. Jos alennus myönnetään laskusta, joka on osaltaan vaikuttanut maksukaton täyttymiseen, maksukatto jätetään tästä huolimatta voimaan.”

Asiakasmaksujen alennusasiakirjan kohta	Asia	Muutosehdotus
1. Asiakasmaksujen alentaminen ja perimättä jättäminen - laskun arvo alle 7 euroa	Alennusdokumentin uudistamisen tavoitteena on tehostaa alennushakemusten käsittelyä. Pirhan asiakkaalle lähettämän paperilaskun kustannus Pirhalle on n. 7 euroa/lasku. Vähävaraiselta perittävä alle 7 euron lasku haittaa asiakasta eikä hyödytä Pirhaa.	Linjataan: ”Jos asiakasmaksun alentamisen jälkeen asiakkaalle lähetettävän laskun arvoksi jää alle 7 euroa, maksua ei peritä asiakkaalta lainkaan.”
1. Asiakasmaksujen alentaminen ja perimättä jättäminen - hakemus kuolleen henkilön osalta.	Jos asiakas on jo kuollut hakemuksen tullessa vireille, kuolleen asiakkaan osalta ei ole syytä käsitellä maksujen alentamista tai perimättä jättämistä toimeentulon vaarantumisen vuoksi. Tällöin kuolleen henkilön asiakasmaksut siirtyvät maksettavaksi kuolinpesän varoista. Kuolinpesän varattomuutta arvioidaan perukirjan perusteella Monetra Pirkanmaan toimesta.	Kirjataan. ”Kuolleen henkilön osalta ei käsitellä maksun alentamisen tai perimättä jättämisen hakemuksia. ”
1.1. Alentamisen ja perimättä jättämisen piiriin kuuluvat maksut - mihin alennusta ei voi hakea.	Asiakirjassa ei ole aiemmin kerrottu tarkemmin mihin maksuihin alennusta voi hakea ja mihin ei. Käyttämättä jätetyn palvelun maksuun, jos maksu on aiheellinen eikä kohtuuttomaksi arvioitu, ei voida myöntää alennusta sen sakkoluonteen vuoksi. Samoin ensihoidon omavastuuosuudet, asuntoon liittyvät maksut ja lähtökohtaisesti täyskustannushinnalla laskutetut maksut rajataan pois alennettavista maksuista.	Listataan ne Pirhan laskuttamat maksut, joihin ei voi hakea alennusta tai perimättä jättämistä.

Asiakasmaksujen alennusasiakirjan kohta	Asia	Muutosehdotus
1.2. Yleisiä ohjeita - toimeentulotuen vaikutus	Alennusdokumentin uudistamisen tavoitteena on etsiä keinoja kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien tukemiseksi sekä tehostaa alennushakemusten käsittelyä. Kelan myöntämä toimeentulotuki osoittaa asiakkaan toimeentulon vaarantumisen.	Kirjataan: ”Jos Kela on myöntänyt asiakkaalle toimeentulotuen, asiakas voi saada toimeentulotuen myöntöön perustuen tälle ajalle Pirkanmaan hyvinvointialueelta myönteisen alentamisen tai perimättä jättämisen päätöksen kyseisestä maksusta.”
1.2. Yleisiä ohjeita – STM:n ohjausasiakirja 17.2.2025	Ohjausasiakirjan tavoitteena on korostaa lainsäädännön tarjoamia suojakeinoja sen varmistamiseksi, etteivät maksut siirtäisi palveluja niitä tarvitsevien ulottumattomiin. Ohjausasiakirjan linjaukset huomioidaan Pirhan alennusdokumentissa ja Pirhan käytännöissä. Kuitenkin linjaus ”Se, että Kela on myöntänyt toimeentulotukea asiakasmaksuun, ei ole peruste jättää maksu alentamatta tai palauttamatta, mikäli hyvinvointialue arvioi edellytysten olevan olemassa maksujen huojentamiselle. Hyvinvointialueelta saatu asiakasmaksun palautus voidaan myöhemmin huomioida toimeentulotuen tarpeen arvioon vaikuttavan tulona, jos kyseessä oleva asiakasmaksu on aiemmin huomioitu menona perustoimeentulotuessa.” Linjaus lisää merkittävästi hallinnollista ja päällekkäistä työtä Kelan kanssa ja on kustannusten siirto Kelalta Pirhalle.	Kirjataan alennusdokumenttiin hieman hallinnollista työtä rajaava tarkennus: ”Jos kuitenkin kertaluontoisen tasasuuruisen asiakasmaksun kohdalla Kela on jo huomionut Pirhan maksun toimeentulotukilaskelmassa tai asiakas on maksanut laskunsa, johon on alennusta hakenut, ei tämän asiakasmaksun katsota vaarantavan asiakkaan toimeentuloa ja hakemus hylätään.”

Asiakasmaksujen alennusasiakirjan kohta	Asia	Muutosehdotus
1.2. Yleisiä ohjeita – Ulosottolaitoksen toteaman varattomuuden vaikutus	Alennusdokumentin uudistamisen tavoitteena on etsiä keinoja kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien tukemiseksi sekä tehostaa alennushakemusten käsittelyä. Ulosottolaitoksen toteama varattomuus osoittaa asiakkaan toimeentulon vaarantumisen.	Linjataan, että asiakas voi saada päätöksen asiakasmaksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä, jos hän on Ulosottolaitoksen toteamana varaton.
1.2. Yleisiä ohjeita - verotiedoista	Asiakkaan talouden kokonaistilanteen tarkastelu edellyttää asiakkaan verotietoja. Pirhan asiakaslaskutus on saanut käyttöönsä Verosovelluksen, joten asiakkaan ei enää tarvitse toimittaa dokumenttia verotiedoistaan, vaan viimeisimmän vahvistetun verotuspäätöksen tiedot saadaan suoraan sovelluksen kautta.	Kirjataan, ”Asiakkaan ei lähtökohtaisesti tarvitse toimittaa verotietojaan, sillä Pirha saa Verosovelluksen kautta tietoonsa asiakkaan viimeisimmän vahvistetun verotuspäätöksen tiedot.”

Asiakasmaksujen alennusasiakirjan kohta	Asia	Muutosehdotus
1.2. Yleisiä ohjeita - ravintomenoista	Alennusdokumentin uudistamisen tavoitteena on tehostaa alennushakemusten käsittelyä. Aterioiden kustannusten laskemisen tapaa selkeytetään siten, että hyväksyttävä ravintomeno määräytyy pelkästään kolmen eri laskentatavan mukaisesti perustuen asiakkaalle myönnettyihin palveluihin. Kustannuksia ei enää lasketa keskiarvona jo toteutuneen laskutuksen/kulutuksen mukaan. Toimintatapa mukailee muilla hyvinvointialueilla vallitsevaa käytäntöä ja mahdollistaa asiakkaalle Pirhan ateriapalvelujen vastaanottamisen palvelusuunnitelman mukaisesti. Ravintomenon suuruus pohjautuu THL:n tutkimukseen, raportti 1/2023, jossa viitebudjettimenetelmällä laskettiin ihmisarvoisen elämän kustannuksia. THL arvioi vuonna 2022 tehdyssä tutkimuksessa 45-vuotiaan miehen, jonka viitebudjetin mukaiset ravintokustannukset (290 €) olivat suurimmat verrattuna muihin ikäryhmiin/sukupuoliin, tarvitsevan ravintoon kuukaudessa 8,7 % enemmän kuin mitä vuoden 2022 toimeentulotuen perusosan ravinto-osuus (252,26 €) oli. Tästä johdettuna vuoden 2025 toimeentulotuen perusosan ravinto-osuus 290,84 euroa korotettuna 8,7%:lla on 316,14 euroa/kk. Muiden kuin yksin asuvien ravintomenot määritellään prosentteina yksin asuvan ravinto-osuudesta Kelan toimeentulotukiohjeiden mukaisesti.	

Asiakasmaksujen alennusasiakirjan kohta	Asia	Muutosehdotus
1.2. Yleisiä ohjeita - ravintomenoista	Asiakkaan ravintomeno on asiakkohtaisen tilanteen/palvelun perusteella -vähintään 316,14 €/kk yksin asuvalla -Pirhan myöntämän ateriapäivän 18,25 €/vrk, 555,10 €/kk tai ateriapaketin 14,90 €/vrk, 453,21 €/kk suuruinen, tai -316,14 €/kk x 1,5 , kun asiakkaalla on Pirhan osa-ateriat eli 474,21 €/kk. Muiden kuin yksin asuvien ravintomenot määritellään prosentteina yksin asuvan ravintomenosta Kelan toimeentulotukiohjeiden mukaisesti. Vuorokausihinta x 365 vrk / 12 kk = kuukausihinta Ravintomenon suuruus tarkistetaan vuosittain Valtiovarainministeriön julkaiseman hyvinvointialueindeksin mukaan. Tämän mukaisesti jatkossa korottuvat myös muutkin asiakasmaksut kuten esim. asiakkaiden käyttövarat.	Dokumenttiin kirjataan: ” Jos asiakasmaksulain 7 b §:n mukaisen pitkäaikaisen palvelun asiakkaan palveluun ei sisälly aterioita eikä hän käytä aterioidensa järjestämisessä Pirhan palveluita, asiakkaan ravintomeno vuonna 2025 on 316,14 euroa kuukaudessa. Ravintomenon suuruus tarkistetaan vuosittain Valtiovarainministeriön julkaiseman hyvinvointialueindeksin mukaisesti. Jos asiakkaalla on Pirhan myöntämänä palveluna kaikki päivän ateriat, ravintomeno huomioidaan palvelun kustannuksen mukaisesti. Osa-aterioiden kohdalla ravintomeno on hyväksyttävän ravintomenon suuruus x 1,5. Muiden kuin yksin asuvien ravintomenot määritellään prosentteina yksin asuvan ravintomenosta Kelan toimeentulotukiohjeiden mukaisesti.

Asiakasmaksujen alennusasiakirjan kohta	Asia	Muutosehdotus
1.3. Harkinnan periaatteet asiakasmaksujen alentamisessa tai perimättä jättämisessä.	Vuoden 2022 alennusdokumentissa viitataan asiakaskohtaiseen harkintaan. Uudessa dokumentissa tulee painottaa, että asiakkaan kokonaistaloudellista harkintaa voi tehdä vain sosiaalihuollon ammattihenkilö. Kohta 1.3. sisältää myös muuta asiakasmaksusihteereiden työtä tukevaa ohjeistusta.	Todetaan kohdassa 1.3., että alentamisesta ja perimättä jättämisestä voidaan päättää harkinnanvaraisin perustein Pirhan sosiaalihuollon ammattihenkilön puoltavalla arviolla. Puoltavan arvion antaja voi olla myös itse päätöksentekijä, joka on virassa oleva sosiaalialan ammattihenkilö.
2. Tasasuuruiset asiakasmaksut	Tiettyt asiakasmaksut ovat luonteeltaan kuukausittain toistuvia, mutta silti tasasuuruisia eli asiakkaan tuloista riippumattomia. Tähän mennessä ikääntyneiden palveluiden asiakkaiden tukipalveluiden alennustarve on laskettu tulosidonnaisten maksujen logiikalla, mutta vammaispalveluiden asiakkaat hakevat alennuksen joka kuukausi erikseen. Toiveena olisi yhdenmukainen käytäntö huomioiden asiakastietojärjestelmä Sagan tuottamat rajoitteet.	Lisätään dokumenttiin lause: Kuukausittain toistuvat tasasuuruiset maksut käsitellään ensisijaisesti tulosidonnaisen asiakasmaksun alentamisen periaattein (pl. Terveystieteiden huollon maksut).

Asiakasmaksujen alennusasiakirjan kohta	Asia	Muutosehdotus
2. Tasasuuruisten asiakasmaksujen alennus – haku aika 3. Tulosidonnaisten asiakasmaksujen alennus - haku aika	Vuoden 2022 alennusdokumentissa ei ole rajattu sitä, kuinka vanhaan tasasuuruisen asiakasmaksun laskuun tai tulosidonnaiseen asiakasmaksuun saa hakea alennusta. Määräaika olisi hyvä kirjata dokumenttiin. Vasemmistolitto on esittänyt 3 kk:n haku aikaa. Näin pitkä haku aika lisää kuitenkin hallinnollista työtä, jos maksu etenee perinnässä ja alkaa tuottamaan korko- ja perintäkuluja. Tulosidonnaisten asiakasmaksujen osalta alennustarve on perinteisesti arvioitu hakemuksen vireilletulokuukauden alusta alkaen.	Kirjataan Tasasuuruisten asiakasmaksujen osalta ”Laskuihin tulee hakea alennusta 60 päivän sisällä laskun päiväyksestä lukien. Jos asiakkaalle myönnetään maksun alentaminen tai perimättä jättäminen ja lasku on ehtinyt ennen hakemuksen vireilletuloa kerryttää korko- ja perintäkuluja, perintäkulut eivät jää asiakkaan maksettavaksi vaan hyvitetään Pirhan puolesta. Hakemuksen vireilletulon jälkeen laskun perintätoimet keskeytetään Pirhan toimesta.” Ja tulosidonnaisten osalta ”Ensisijaisesti asiakasmaksun alennustarve arvioidaan hakemuksen vireilletulokuukauden alusta alkaen.”
2.1 Tulot ja varallisuus – tulot (tasasuuruiset)	Aiemmassa ohjeistuksessa puoliso tilanteet on linjattu epäselvästi suhteessa tuloihin ja varsinkin varallisuuteen.	Tasasuuruissa, jos asiakkaalla on samassa taloudessa asuva puoliso, molempien puolisojen kaikki tulot ja etuudet huomioidaan. Varallisuuden osalta (tilivarallisuus, kiinteä varallisuus) huomioidaan kuitenkin vain asiakkaan oma varallisuus.

Asiakasmaksujen alennusasiakirjan kohta	Asia	Muutosehdotus
2.1 Tulot ja varallisuus (tasasuuruiset) 3.1. Tulot ja varallisuus (tulosidonnaiset)	Aiemmassa ohjeistuksessa ei ole riittävän tarkkaa tulkintaa siitä, mikä katsotaan käytettävissä olevaksi varallisuudeksi tai on jopa mahdollistettu rajoittamaton kiinteä omaisuus ilman realisointivelvoitetta. Kiinteän omaisuuden myyntiin ei ole velvoitettu edes maksukyvyn mukaan määräytyvien maksujen kohdalla. Tämä on periaatteellisessa ristiriidassa mm. asiakasmaksulain 10 c §:n 3 mom. kanssa, jonka tarkoituksena on turvata asiakkaalle riittävä aika asumismenojen järjestelyä varten, mikä usein tarkoittaa ennen palvelun alkamista asuinkäytössä olleen edellisen kiinteistön myyntiä.	Annetaan kiinteän omaisuuden realisoinnille määräaika, jos tarve asiakasmaksun alennukselle on pitkäaikainen tai toistuva. Tästä voidaan kuitenkin aina poiketa asiakkaan eduksi sosiaalihuollon ammattihenkilön puoltavan arvion perusteella. (kohta 1.3., harkinnan periaatteet) Kiinteän omaisuuden realisoimista ei vaadita, mikäli omaisuus on henkilön omassa, jatkuvassa asumiskäytössä.
2.2. Huomioitavat menot – lyhytaikainen päihdelaitoskuntoutus	Aiemmin asiakirjassa on ollut linjaus ”Arvioitaessa perusteita asiakasmaksun alentamiseen lyhytaikaisen päihdelaitoskuntoutuksen käyttövarana huomioidaan pitkäaikaisen laitoshoidon käyttövara 112 euroa kuukaudessa”. Kuntoutusjakso voi kestää viikosta useisiin kuukausiin ja periaatteen soveltaminen laskelmalla on haastavaa. Se on myös epätasa-arvoinen verraten muiden laitoshoidon asiakkaiden alennustarpeen laskentatapaan.	Käsitellään eri laitoshoidon asiakkaita samoilla laskentaperiaatteilla ja jätetään tämä kirjaus pois asiakirjasta.

Asiakasmaksujen alennusasiakirjan kohta	Asia	Muutosehdotus
2.2. Huomioitavat menot (tasasuuruiset) - sosiaali- ja terveydenhuollon kulut 3.2. Huomioitavat menot (tulosidonnaiset) - sosiaali- ja terveydenhuollon kulut	Luettelo on aiemmin sallinut kaikkien terveydenhuoltomenojen hyväksymisen menona julkisen terveydenhuollon kustannusten mukaisesti. Samanaikaisesti luettelo rajaa yksityislääkärin kustannukset huomioitavaksi harkinnan mukaan ja huomioimaan muut terveydenhuollon ammattihenkilön arvioimat kulut. Lisäksi perustoimeentulotuen perusosalla on tarkoitus kattaa vähäisiä terveydenhuoltomenoja. Lyhytaikaisiin sosiaalihuollon kuluihin ei ole otettu kantaa. Toimeentulotuessa huomioon otettavien terveyden- ja sairaanhoidon maksujen osalta edellytetään yleensä, että palvelut ovat julkisen terveydenhuollon itse tuottamia tai ostamia. Ohjeistusta tulee selkeyttää/ yksinkertaistaa.	Kirjataan: ”Menona huomioidaan...Julkisen palvelun järjestäjän sosiaali- ja terveydenhuollon kulut (ml. Kelan tukema psykoterapia).”
2.2. Huomioitavat menot (tasasuuruiset) – velat 3.2. Huomioitavat menot (tulosidonnaiset) – velat	Alennusdokumentin uudistamisen tavoitteena on etsiä keinoja kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien tukemiseksi sekä tehostaa/ selkeyttää alennushakemusten käsittelyä. Vähentämällä hetkellisesti sote-asiakasmaksumenoja mahdollistetaan asiakkaan muiden velkojen takaisinmaksu ja talouden saaminen tasapainoon. Tarkoitus ei ole kuitenkaan mahdollistaa edelleen velkaantumista (velat yksityishenkilöille, kulutus-/joustoluotot), joten näiltä osin aiempi muotoilu vaatii tarkennusta.	Kirjataan ”Ulosottoviranomaisen tai muun velkojan maksusuunnitelman mukainen kuukausierä, pois lukien kulutus- ja joustoluotot sekä velat yksityishenkilöille.”

Asiakasmaksujen alennusasiakirjan kohta	Asia	Muutosehdotus
2.2. Huomioitavat menot (tasasuuruiset) – asumisen kustannukset 3.2. Huomioitavat menot (tulosidonnaiset) – asumisen kustannukset	Aiemmin asiakirjassa on katsottu hyväksyttäväksi asumisen kustannuksiksi kaikki asumiskustannukset rajoituksetta. Asuntojen määrää tai laatua ei ole rajattu.	Tarkennetaan, että menona huomioidaan asiakkaan/puolison välttämättömät asumiskustannukset, jotka lähtökohtaisesti aiheutuvat ensisijaisesta asunnosta. Tästä voidaan poiketa asiakkaan eduksi sosiaalihuollon ammattihenkilön puoltavan arvion perusteella. (kohta 1.3., harkinnan periaatteet)
2.2. Huomioitavat menot (tasasuuruiset) – lääkekulut/terveydenhuollon kulut 3.2. Huomioitavat menot (tulosidonnaiset) – lääkekulut/terveydenhuollon kulut	Aiemmin asiakirjassa on linjattu ”lääkekustannukset enintään sairausvakuutuslain mukaisen vuosiomavastuun suuruisena (592,16 € vuonna 2022).” Vähävaraiselle asiakkaalle olisi hyödyksi lukea kuitenkin menona kaikki apteekista reseptillä ostettujen valmisteiden ja tuotteiden kulut sekä muut apteekista ilman reseptiä ostetut hoitoon tarkoitetut lääkevalmisteet, kuten tulehduskipulääkkeet ja vitamiinit. Huomioitavien menojen on hyvä olla linjassa asiakasmaksulain 10 d §:n määritelmän kanssa sekä mahdollistaa tätä hieman laajemminkin terveydenhuollon kulujen huomioimisen.	Kirjataan huomioitavaksi menoksi apteekista reseptillä ostetut tuotteet sekä muut ilman reseptiä ostetut apteekin lääkevalmisteet, ravintovalmisteet ja perusvoiteet.

Asiakasmaksujen alennusasiakirjan kohta	Asia	Muutosehdotus
2.2. Huomioitavat menot (tasasuuruiset) - menot, joita ei huomioida 3.2. Huomioitavat menot (tulosidonnaiset) – menot, joita ei huomioida	Aiemmin asiakirjassa ei ole listattu menoja, joita ei huomioida laskelmassa. Tämä on kuitenkin hyödyllinen tieto niin asiakkaiden kuin pirhan työntekijöiden näkökulmasta.	Lisätään esimerkkilistaukset menoista, joita ei huomioida laskelmassa.
3. Tulosidonnaiset asiakasmaksut	Edellisessä alennusdokumentissa ei ole ollut alennusprosessiin liittyvää asiakkaalle ja Pirhan työntekijälle hyödyllistä prosessikuvausta. Moni käytäntö on muotoutunut sisäisen ohjeistuksen perusteella.	Lisätään tarkennuksia, esim. asiakkaalle voidaan antaa kerrallaan enintään 12 kk:n mittainen alennus päätöksentekohetkestä eteenpäin, maksunalennus- tai perimättäjäättämishakemus käsitellään pääsääntöisesti sen kuukauden alusta, jolloin hakemus on saapunut, sekä että erityisesti lapsiperheiden säännöllisen kotipalvelun asiakkaiden erityislaatuisuus huomioidaan.
3. Tulosidonnaiset asiakasmaksut	Tietyt asiakasmaksut ovat luonteeltaan kuukausittain toistuvia, mutta silti tasasuuruisia eli asiakkaan tuloista riippumattomia. Tähän mennessä Ikääntyneiden palveluiden asiakkaiden tukipalveluiden alennustarve on laskettu tulosidonnaisten maksujen logiikalla, mutta vammaispalveluiden asiakkaat hakevat alennuksen joka kuukausi erikseen. Toiveena olisi yhdenmukainen käytäntö huomioiden asiakastietojärjestelmä Sagan tuottamat rajoitteet.	Lisätään dokumenttiin lause: Kuukausittain toistuvat tasasuuruiset maksut käsitellään ensisijaisesti tulosidonnaisen asiakasmaksun alentamisen periaattein (pl. Terveystieteiden maksut).

Asiakasmaksujen alennusasiakirjan kohta	Asia	Muutosehdotus
3.1. Tulot ja varallisuus (tulosidonnaiset), huomioitavat tulot	Lähtökohtaisesti tulona huomioidaan kaikki tulot ja etuudet. Linjaus olisi yhtenäinen muiden HVA:iden kanssa ja irtautuminen siitä aiemmasta linjauksesta, jonka perusteella menetellään lähtökohtaisesti samoin kuin toimeentulotukea määrättäessä. Vammaistuki voisi jäädä tuloksi, jota ei huomioida kotiin annettavien palveluiden asiakkaiden kohdalla asiakasmaksulain mukaisesti.	Asiakkaan tuloina asiakasmaksualennustarvetta arvioitaessa huomioidaan pääsääntöisesti kaikki nettotulot ja muut jatkuvat tulot. Jatkuvassa ja säännöllisessä kotiin annettavassa palvelussa Kelan vammaistukea ei huomioida tulona.
3.1 Tulot ja varallisuus – tulot (tulosidonnaiset)	Aiemmassa ohjeistuksessa puolisolanteet on linjattu epäselvästi suhteessa tuloihin ja varallisuuteen.	Tulosidonnaisissa, jos asiakasmaksu on määritetty puolisojen yhteenlaskettujen tulojen perusteella, molempien puolisojen kaikki tulot, etuudet ja varallisuus huomioidaan tehtäessä alennuslaskelmaa. Muuten asiakas käsitellään yhden hengen taloutena. Kinteän omaisuuden realisointi velvoittaa vain asiakasta.
3.1. Tulot ja varallisuus, ikäihmisten varallisuus 3400 € (tulosidonnaiset)	Vanhassa alennusdokumentissa ikäihmisten pitkäaikaisissa palveluissa olevilla tilivarallisuutta voi olla korkeintaan 3400 euroa/perheenjäsen saadakseen asiakasmaksun alennuksen/perimättä jättämisen. Käytäntö ei ole tasa-arvoinen eri ikäryhmien tai palvelunsaajien kesken.	Sote-joryn 5.3.2025 päätöksen mukaan asiakkaalla voi olla tilivarallisuutta 3400 euroa/puoliso ja se ulotetaan kaikkiin säännöllisen ja pitkäaikaisen palvelun asiakkaisiin, joilla on tulosidonnainen asiakasmaksu.

Asiakasmaksujen alennusasiakirjan kohta	Asia	Muutosehdotus
3.2. Huomioitavat menot – Kelan määrittelemät kohtuulliset asumismenot	Valtio/Kela on ottanut käyttöön kohtuullisten asumismenojen määrittelyn, jota käytetään perustoimeentulotuen laskennassa. Pirhan laskelmissa asumismenot huomioidaan todellisten asumismenojen mukaan vuoden ajan ja sen jälkeen Kelan määrittelemän kohtuullisten asumismenojen mukaan 20 %:lla korotettuna. Asumismenot täytyy huomioida pysyvästi todellisten kulujen mukaisesti, jos asiakkaan asunto on määräytynyt Pirhan palvelunohjauksen perusteella.	Ensisijaisen asunnon asumismenojen osalta asumismenot huomioidaan sellaisenaan enintään 12 kuukauden ajan alennuslaskelmissa. Tämän jälkeen asumismenot huomioidaan Kelan määrittelemien kuntakohtaisten kohtuullisena pidettävien asumiskustannusten mukaisesti 20 prosentilla korotettuna. Periaatetta ei sovelleta pitkäaikaisiin asumispalveluihin.